

Kommunala pensionärsrådet (KPR)

Datum	2023-09-21
Tid	Kl. 09.00 – 11.45
Plats	Kommunhuset, kommunstyrelsensalen
Justering av protokoll	Justerare är ordförande Lisa Tynnemark och Maud Selinder.

Närvarande

Eila Nilsson	Finska föreningen
Kjell Olofsson (<i>vice ordförande</i>)	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Aagoth Lögdahl	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Inge Widén	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Christer Tarberg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Lars-Erik Nyberg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Berit Andersson	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Eva Wikman	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Maud Selinder	SKPF, Svenska kommunalpengionärers Riksförbund
Gudrun Engström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Margret Bergström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Lisa Tynnemark (<i>ordf.</i>)	(S) kommunstyrelsen
Klara Hedin	(V) kommunstyrelsen
Kevin Sahlin	(SD) kommunstyrelsen
Mikael Westin	(S) kommunstyrelsen
Ronja Brusell Strid	(KD) kommunstyrelsen
Caroline Grafström	kommunsekreterare

Inbjudna

Peder Berg	processledare, Vård- och omsorgscollege Västernorrland
Per Nässbjer	fastighetsutvecklare, Mitthem AB
Ante Bromée	Fastighetsstrateg, Mitthem AB
Anita Bdioui	verksamhetschef, vård- och omsorgsförvaltningen
Cecilia Moberg	enhetschef, vård- och omsorgsförvaltningen
Tommy Lerstrand	avdelningschef, kultur- och fritidsförvaltningen

1 Mötets öppnande

Ordförande Lisa Tynnemark öppnar mötet och hälsar alla välkomna.

2 Val av justerare

Att jämte ordföranden justera protokollet väljs Maud Selinder.

3 Dagordning

Dagordningen godkänns med justeringen att fem övriga frågor läggs till angående hemtjänstindex, taxiresor till aktivitetscenter, kö till demensboenden, personalsituationen under sommaren och APT på boenden.

4 Föregående protokoll

Läggs med godkännande till handlingarna.

5 Presentationsrunda

Rådets nya ordförande Lisa Tynnemark (S) presenterar sig och närvarande ledamöter och ersättare gör detsamma.

6 Information om utbildning av undersköterskor

Processledare **Peder Berg** inleder med att beskriva vad vård- och omsorgscollege (VO-college) är. Behovet av en hållbar kompetensförsörjningen inom vård och omsorg är av stor vikt för välfärden idag och även framöver. Det finns ett stort behov av nya utbildade medarbetare men det är också viktigt med möjligheter till kompetensutveckling för redan anställda så att de kan utvecklas i sina yrkesroller. Föreningen vård- och omsorgscollege är en plattform för samverkan mellan arbetsgivare, fackförbund och utbildare inom vård- och omsorgssektorn. Parterna är SKR, Fremia, Vårdföretagarna, Sobona och Kommunal. Samverkan är formaliserad genom certifiering och organisationerna arbetar tillsammans för att skapa hållbar och framgångsrik kompetensförsörjning. Det är en kvalitetsstämpel som visar att den som utbildat sig inom ett VO-college har gått en utbildning i nära samverkan med arbetslivet, och därmed har goda chanser att få jobb.

VO-college är en stor organisation nationellt, regionalt och lokalt och föreningen samverkar på olika nivåer med myndigheter och departement. Tidigare arbetade alla parter och organisationer separat. Det finns 22 regionala och 96 lokala VO-college i Sverige. I Västernorrland finns en regional styrgrupp och 5 lokala styrgrupper, bl a i Sundsvall/Timrå.

Varför samverka inom VO-college? För att utbildning ska leda till jobb och möjlighet till vidare studier, för kvalitet och status i vården och samsyn kring arbetssätt och för att man som elev eller medarbetare ska ha förutsättningar att göra ett bra jobb och utvecklas.

Det är stort behov av kompetens inom vård- och omsorgssektorn. Totalt är det 7000 yrkesverksamma personer i länet som har vård- och omsorgsutbildning. Personalen börjar närma sig pensionsåldern och utflytten från länet är större än det antal som flyttar in. Ca 1300

personer går gymnasieutbildning men tyvärr är det ett stort antal av dessa som sedan inte kommer arbeta inom vården.

Detta är inte bara ett problem för arbetsgivarna utan för hela samhället. Ungdomar i gymnasiet kan inte lösa kompetensförsörjningen utan för att lösa det krävs långsiktigt strategiskt arbete och samverkan mellan olika parter. Den strukturen tillhandahåller VO-College.

Arbeten som pågår på regional och lokal nivå:

- Validering – få den kompetens som man har ”på papper”.
- Handledarskap – hur vi tar emot ny kompetens.
- Språkutvecklande arbetsplatser - språkombud
- Kompetensförsörjning inom vård i glesbygd
- Titulaturer Vård- och omsorgspersonal

Fråga ställs om hur servicepersonalen kan bidra till kompetensförsörjningen. Peder svarar att arbetsuppgifterna måste vara rätt utifrån uppdraget. Sedan bör även servicepersonalen ges en möjlighet till att höja sin kompetens så att det kan bli ett insteg till att bli undersköterska. Mikael Westin informerar om att det har genomförts ett projekt med servicepersonal under sommaren och att förvaltningen avser att fortsätta med det. Det är dock långa processer innan det helt kan genomföras, bland annat på grund av fackliga förhandlingar.

7 Mitthem – planer för framtida bebyggelse

Fastighetsutvecklare **Per Nässbjer** och fastighetsstrateg **Ante Bromée** är inbjudna till rådet för att informera Mitthems kommande planer för bostadsbyggande.

Per berättar om Mitthems vision och värdegrund och fakta om bolaget. Idag har Mitthem ca 6000 lägenheter, 55 anställda och omsätter 500 milj kr. Det kommer in 46 000 samtal till kundcenter och 200 milj kr läggs varje år på underhåll/investeringsar

Uppdrag – Bolaget ska förvärva, äga, förvalta och sälja fastigheter eller tomträtter samt bygga bostäder, affärlägenheter. Vid utformning av bostadsprojekt ska bolaget bidra till en variation av bebyggelse och arbeta aktivt för att få lösningar för olika boendemålgrupper och tillgodose efterfrågan på skilda lägenhetsstorlekar. Mitthem arbetar med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. 10 procent av vinsten går till sociala framtidsinvesteringar och fokus ligger på investeringar i de prioriterade områdena. I t ex Nacksta har man ett samarbete med polis, socialtjänst och skola för att öka tryggheten och trivseln i området. Bolaget arbetar aktivt för att minska klimatpåverkan, bland annat med att minska förbrukning av el, värme och vatten. Tillsammans med andra kommunala bostadsbolag är bolaget medlem i föreningen Allmännyttans klimatinitiativ.

Bolaget ska ha attraktiva boenden för många målgrupper. I uthyrningspolicyn prioriteras bland annat arbetsflyttare, ungdomar och kommunala kontrakt. Nyinflyttade från annan kommun får 1500 startpoäng. Det finns sk. 750 lägenheter i Plusboenden för personer över 50 år och Mitthem äger Trygghetsboendet Skepparen för personer över 65 år. Bolaget har också ca 700 studentlägenheter.

Två bosociala samordnare arbetar med trygghetsfrågor och minskning av störningar. Bolaget utgår från Barnrättslagen vid nybyggen och andra investeringar som direkt berör barn. Ett exempel på det är en workshop som genomfördes i Bredsand för att ta in synpunkter från barn. Mitthem genomför kundenkäter löpande och NKI (nöjd kund-index) är 74. Målet är 80.

I bolagets strategi ska det tillskapas 850 nya lägenheter 2015-2029. Nya hus har byggts i Bosvedjan, Njurundabommen, Södermalm, Norra Kajen och på Skönsmon de senaste åren. Byggrätter finns i Alliero, Sidsjöhöjden och Granlo. Utmaningar just nu vid nybyggnationer är höjda räntor, ökade byggkostnader och borttagna investeringsstöd. Det är ekonomiskt svårt att bibehålla takten på löpande underhåll av fastigheterna. Till det kommer att det är vakanser på studentlägenheter och plusboenden vilket minskar intäkterna.

Mitthem ingår i en grupp inom kommunkoncernen som arbetar med bostadsförsörjningsfrågan inför en stor industrietablering i Torsboda. Investeringsbehovet är stort och för att kunna tillgodose ökad efterfrågan på hyresrätter behöver även privata aktörer bygga hyreslägenheter. Det är nödvändigt att börja planera och bygga innan man vet hur stort behovet egentligen blir vilket gör det svårt för kommunen att fatta alla beslut i god tid. Än så länge är inget beslut taget i styrelsen om att utöka nybyggnationerna. Bolaget ska göra ett studiebesök till Skellefteås kommunala bostadsbolag för att höra hur de hanterade samma situation för några år sedan.

Fråga ställs om hur störningsproblem hanteras. Per svarar att bolaget arbetar aktivt med att förebygga störningar det via de bosociala samordnarna. Det gäller då störningar som direkt drabbar andra boende men även vid problem kopplat till obetalda hyror mm. Målet är aldrig att vråka folk.

8 Vård- och omsorgsförvaltningen informerar

Enhetschef **Cecilia Moberg** informerar om kommunens uppsökande verksamhet. Forskning visar att det finns olika riskfaktorer som är kopplade till ofrivillig ensamhet bland äldre personer, till exempel förlusten av en partner, minskat socialt nätverk, nedsatt funktionsförmåga och psykisk ohälsa. Få kommuner har påbörjat uppsökande verksamhet och insatserna är då vanligtvis mer allmänt hållna. I Sundsvall besöks personer som har larm eller andra hemtjänstinsatser från kommunen. Hitintills har förvaltningen träffat 35 personer. Man har då med sig ett frågebatteri om umgänge, kost och motion för att kunna identifiera vad personerna eventuellt saknar för att må bra. Personal kan sedan t ex följa med till en Träffpunkt för att bryta isolering.

Förvaltningen driver projektet under 2023 med statsbidragsmedel för att motverka ensamhet och isolering genom hälsosamtal. En anställd kommer arbeta uppsökande på heltid. Inför besöken skickas det först ut informationsbrev för att man ska känna trygghet i att det inte är något bedrägeriförsök. Planen är också att flytta ut viss verksamhet från Träffpunkterna. Ett exempel på det är träffar på en hembygdsgård i Njurunda. Förvaltningen kommer börja att vända sig till dem som enbart har insatsen larm, vilket är ca 1500 personer.

Vidare informerar Cecilia om förvaltningens arbete med fallprevention. Ett aktivt arbete med fallprevention kan bidra till färre fallskador, vilket innebär ökad livskvalitet för enskilda

personer och kostnadsbesparingar för samhället. Fysisk träning är viktigt och därför har kommunen startat utbildning med balansträning i Stöde, Kvissleby, Attmar och Bergsåker med aktivitetshandledare. Kurserna består av nio träffar och 75 personer deltar. Man genomför olika övningar och sedan tränar man även hemma. Uppföljning görs varje månad.

Den sociala dimensionen är en betydelsefull ingrediens i träffarna och fiket är viktigt. Resultat av kursen: social gemenskap och förbättrad styrka och balans vilket kan flytta fram vårdbehov för enskilda deltagare.

Fråga ställs om arbetsterapeuter och/eller hemtjänsten har varit engagerade i utbildningarna. Cecilia svarar att arbetsterapeuterna har varit involverade i framtagande av utbildningarna.

Mikael Westin informerar om att hjälpmedelsavgifter kommer hanteras i vård- och omsorgsnämnden i september och sedan beslutas av kommunfullmäktige. Ärendet handlar om anpassning av Sundsvalls kommuns hjälpmedelsavgifter till en länsgemensam avgiftsmodell. Pensionärsrådet kommer få ta del av beslutsunderlaget när det har behandlats i nämnden.

9 Uppföljning – gratis badtider för äldre

Avdelningschef **Tommy Lerstrand** berättar att kultur- och fritidsnämnden gjorde en särskild satsning 2021 på att ålderspensionärer skulle få möjlighet att simma gratis i kommunens simhallar två gånger i veckan. I samband med uppföljningen i juni 2022 beslutade nämnden att permanenta satsningen.

Förvaltningen har gjort en uppföljning av satsningen och utfallet är att 5599 pensionärer har tagit del av möjligheten under perioden 1 oktober 2022 till 30 april 2023. Det har skett en fördubbling sedan första året. En förklaring till detta kan vara att den första perioden var en månad kortare och att pandemin påverkade viljan att vistas i offentliga miljöer.

Antal besökare i målgruppen under perioden:

Matforshallen - Totalt 369 besökare, varav 257 män och 112 kvinnor

Stödehuset - Totalt 336 besökare, varav 161 män och 175 kvinnor

Njurundahallen - Totalt 763 besökare, varav 560 män och 203 kvinnor

Alnöbadet - Totalt 605 besökare, varav 368 män och 237 kvinnor

Himlabadet - Totalt 3526 besökare med ett snitt på 59 personer per tillfälle

Med anledning av att Himlabadet inte har möjlighet att redovisa statistik uppdelad mellan kvinnor och män är det svårt att avgöra om det totalt sett är fler män än kvinnor som utnyttjar möjligheten att simma gratis på de särskilda tider som erbjuds. På de övriga badanläggningarna, förutom i Stöde, är det dock fler män än kvinnor som utnyttjar erbjudandet.

Förvaltningen anser att satsningen har varit lyckad. Den bidrar till ökad folkhälsa både ur ett fysiskt och ett socialt perspektiv. Personalen vid anläggningarna i Matfors, Alnö och Stöde har inte upplevt några särskilda problem utan är enbart positiva till satsningen. Det har varit en större utmaning för Himlabadet som tar emot 63% av det totala antalet besökande pensionärer.

På Himlabadet är det en stor grupp besökare som kommer vid varje tillfälle och det innebär också en hel del merarbete för personalen gällande tillsyn och hjälp i olika former. Det har hänt en del olyckor, allt från halkolyckor till ett dödsfall i bastun. Det har dock inte varit nödvändigt att ta in extra personal under dessa tider.

Antalet besökare som bara kommer för att duscha och/eller umgås har ökat vilket skulle kunna vara en effekt av en tid med sämre ekonomi för många. Det är dock en utmaning då dessa personer tar upp stor plats på bekostnad av de som besöker anläggningen för att simma, och då det inte har någon hälsofrämjande effekt ur ett rörelseperspektiv.

10 Övriga frågor

Hemtjänstindex

Det har inkommit en fråga om hemtjänstindex och verksamhetschef Anita Bdioui informerar om att detta är ett nytt index som jämför kommunernas hemtjänstkvalitet. Det är framtaget av SPF och Svenskt kvalitetsindex och bygger på seniorers egna åsikter om vad som är viktigast inom hemtjänsten. Hemtjänstindex mäter kvaliteten inom fyra delområden:

- Information
- Biståndshandläggning
- Utförande
- Stöd och utveckling

Siffrorna för 2023 kommer först i oktober-november så Anita presenterar fjolårets resultat. Då kom Sundsvall på plats 90 av 290 kommuner. Förvaltningen arbetar löpande med kvalitetsutveckling och måluppföljning som återrapporteras till nämnd.

Taxiresor till aktivitetscenter (upphandlad)

Fråga har väckts angående taxitransporter till och från aktivitetscenter då det framkommit att det inte alltid funkar bra. Verksamhetschef Anita Bdioui berättar att det har inträffat flera incidenter vid hämtning och lämning som absolut inte är ok. Förarna ska följa personerna in till verksamheterna. Tidigare hanterade kommuntransporter dessa körningar men nu har man via upphandling anlitat ett externt taxibolag. Då fungerar det inte lika bra. Det är viktigt med dialog och förvaltningen har haft möten med de bolag som ansvarar för transporterna och där lyft fram synpunkter. Nu ska transportfrågan ses över och det bör utredas om kommunen ska använda sig av upphandlad taxi eller om det finns en annan lösning med egna kommunala chaufförer och bilar. Det är flera frågor som man behöver ta hänsyn till, bl a ekonomi och trygghetsfrågor.

Kötid för demensboenden

Anita Bdioui berättar att efterfrågan på demensplatser är högre än för somatiska platser. Det betyder att det tyvärr är kö för att få en plats på demensavdelning. Hon har inte uppgifter om den exakta siffran på antal personer. Det nya äldreboendet i Haga kommer få fler demensplatser vilket kan göra att kön minskar något.

Personalsituationen under sommaren

Anita Bdioui berättar att förvaltningen just nu håller på med en sammanställning över hur bemanningen inom vård- och omsorg har sett ut under sommaren. Generellt har det både sett

bra och dåligt ut under den här sommaren men utvärderingen är ännu inte klar. Förra året togs det fram ett frågebatteri som verksamheterna nu får svara på. Verksamheterna har tagit in servicepersonal under vardagarna och de har då inte arbetat med omvårdnad. Förvaltningen har återkommande möten med privata utförare som har samma utmaningar med tillgång på personal.

APT på äldreboenden

Det har inkommit en fråga om hur ofta arbetsplatserna har APT (arbetsplatsträffar). Anita Bdioui informerar om att detta regleras genom lokalt samverkansavtal med fackliga organisationer. Där anges det att APT ska genomföras 8-10 gånger per år.

Nästa KPR-sammanträde (Stormöte):

Datum: 23 november 2023

Tid: 09.00

Plats: Kommunhuset, fullmäktigesalen

Justeras:

Lisa Tynnemark (S)
Ordförande

Maud Selinder
Justerare

Caroline Grafström
Sekreterare